

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ**

**ФАКУЛЬТЕТ ПСИХОЛОГІЇ І СОЦІОЛОГІЇ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ І СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ**

**СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
СОЦІАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ОСОБИСТОСТІ
В РІЗНИХ СОЦІАЛЬНИХ ІНСТИТУЦІЯХ**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
20 ЛИСТОПАДА 2020 РОКУ**

ХАРКІВ – 2020

УДК 37.015.31:316.42
ББК 74.60
С91

Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (протокол № 7 від 19.11.2020 р.).

Сучасні реалії та перспективи соціального виховання особистості в різних соціальних інституціях: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Харків, 20 листопада 2020 р. / за ред. М.П. Васильєвої. Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2020. 125 с.

Збірка містить матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої сучасним проблемам професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі, реаліям і тенденціям розвитку професійної діяльності фахівців соціальних інституцій з вирішення актуальних проблем соціальної роботи.

Матеріали представляють інтерес для науковців і практиків у галузі соціальної і соціально-педагогічної діяльності, науковців-початківців (здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів спеціальності «Соціальна робота») й практиків – фахівців соціальних інституцій.

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, 2020.
© Кафедра соціальної роботи і соціальної педагогіки, 2020.
© Васильєва М.П., 2020.

Куряча С.В. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	115
Ларіна Е.Р. НАПРЯМКИ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ В СЛУЖБИ ЗАЙНЯТОСТІ.....	116
Літвиненко Ю.С. АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕВІАНТНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ.....	116
Попова В.В. АНАЛІЗ ДОСВІДУ ПРОФІЛАКТИКИ ДЕЗАДАПТАЦІЇ ДОШКІЛЬНИКІВ У СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ЗАКЛАДАХ.....	117
Сех М.І. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ З ЧИСЛА ВПО.....	118
Тепляк А.М. АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ.....	119
Шерстньова М.С. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО РОБОТИ З РЕАБІЛІТАЦІЇ НАРКОЗАЛЕЖНОЇ МОЛОДІ.....	120
Відомості про авторів.....	122

«Українське дошкілля» (2011 р.), комплексна освітня програма для закладів дошкільної освіти «Світ дитинства» (2015 р.) та інші), установчі документи ЗДО.

Отже, у вітчизняному правовому полі створено певну нормативну базу, що регулює різні аспекти проблеми дослідження, на яку слід спиратися в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до роботи з соціальної адаптації дітей молодшого дошкільного віку в ЗДО.

Куряча С.В.

здобувач вищої освіти другого (магістерського) рівня
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ ПРОФІЛАКТИКИ БУЛІНГУ СЕРЕД ПІДЛІТКІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Аналіз закордонного досвіду профілактики булінгу засвідчив, що попередження знущань у школі давно стало одним із важливих напрямів професійної роботи фахівців соціальної сфери. Оцінка такого досвіду представляється важливою як для вітчизняної науки у галузі соціальної роботи так і для практики надання соціальних послуг.

Феномен цькування, знущань і залякування є проблемою досліджень таких закордонних науковців: Д. Ольвеус (запропонував програму по запобіганню булінгу, Норвегія); П. Хайнеманн (вивчав явище «Моб-бінгу» - поширення групового насильства серед дітей і дорослих, Швеція.); Д. Лейн, (досліджував феномен «Шкільного цькування», Велика Британія). Серед основних стратегій у профілактичній роботі вищезазначені науковці пропонують такі ідеї: активне залучення до профілактичної роботи сім'ї, найближчого оточення підлітків; ефективне читання та обговорення в класі оповідань чи історій про ті чи інші факти насилля; опис учнями в невеликих творах того, що, на їхню думку, відчувають жертви насилля; організацію рольових ігор, у яких відтворюють поведінку булера та жертви; обговорення проблематики насильства на класних зборах тощо.

Аналіз праць вітчизняних дослідників показав, що дослідженими є такі аспекти проблеми: соціально-педагогічні та психологічні проблеми булінгу та його профілактики в освітньому середовищі (А. Барліт, О. Барліт, І. Кон, В. Олейник та ін.); аналіз досвіду середніх загальноосвітніх шкіл Великої Британії з вирішення проблеми булінгу (О. Глазман, А. Король, Л. Лушпай); психологічна робота з дітьми – ізгоями (С. Ениколопов, В. Собкин, С. Кривцова); культурний феномен булінгу (А. Бочавер, К. Хломов) та ін.. Отже, попри велику кількість наукових досліджень з проблеми булінгу у дитячому та молодіжному середовищі недостатньо вивченими залишаються, на наш погляд, питання координації діяльності фахівців соціальної сфери з метою комплексного вирішення проблеми профілактики булінгу та організації їхньої партнерської взаємодії, яку можуть здійснювати фахівці соціальної галузі.

Перспективним напрямом подальших досліджень є відбір ефективних шляхів та засобів діяльності з профілактики булінгу в роботі фахівців соціальної галузі з використанням закордонного та вітчизняного досвіду з метою розробки та експериментальної перевірки програми комплексної соціально-педагогічної діяльності закладів загальної середньої освіти з профілактики булінгу серед підлітків.